

Wykluczenie cyfrowe czy cyfryzacja przeciwko wykluczeniu?

projekty cyfrowe w obszarze
niwelowania wykluczenia społecznego

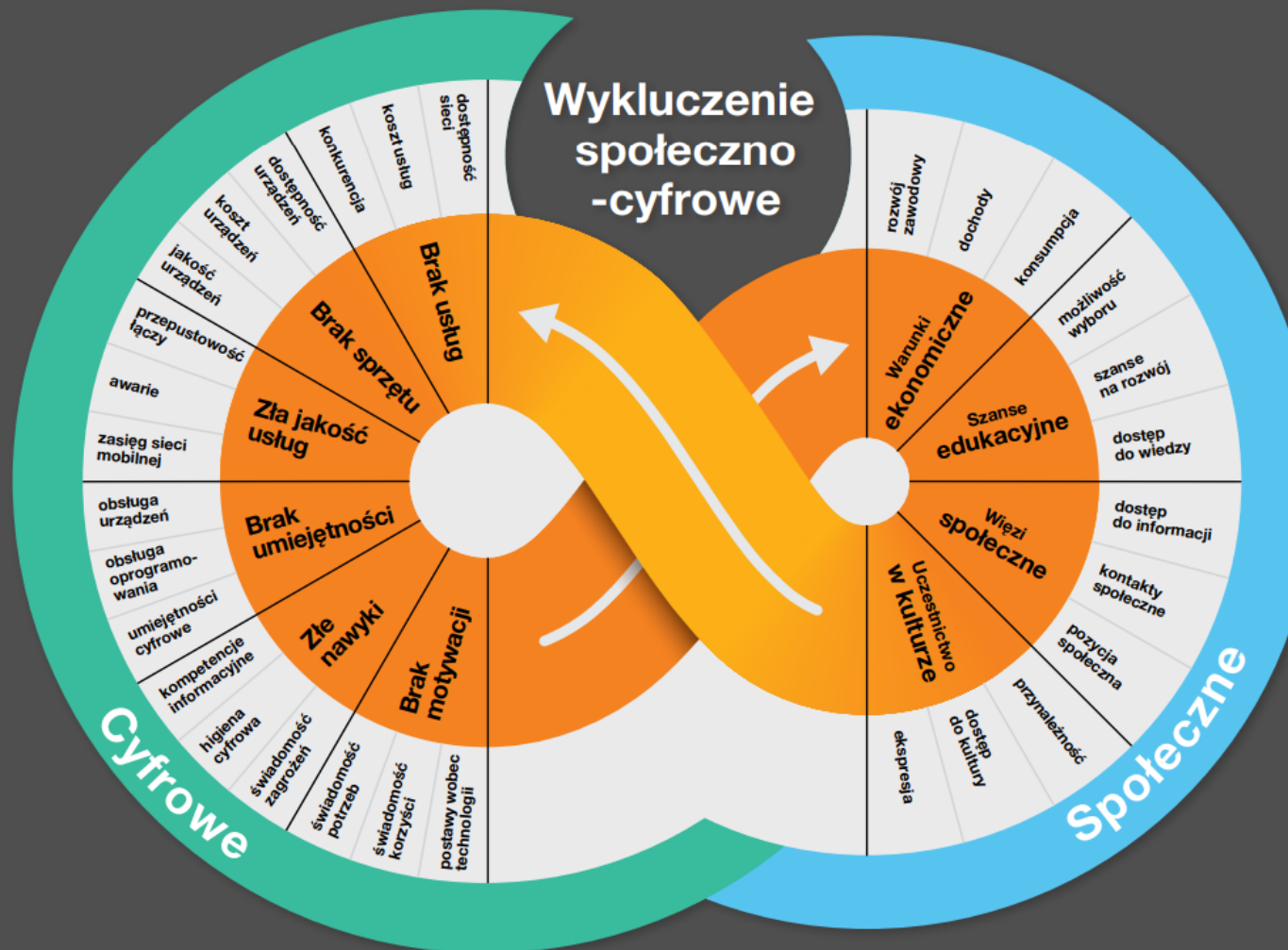

Spis treści

- Wykluczenie cyfrowe a wykluczenie społeczne;
- Problem cyfrowy w Polsce post-COVID;
- nowe technologie jako remedium na nowe technologie;

Wykluczenie społeczne, wykluczenie cyfrowe

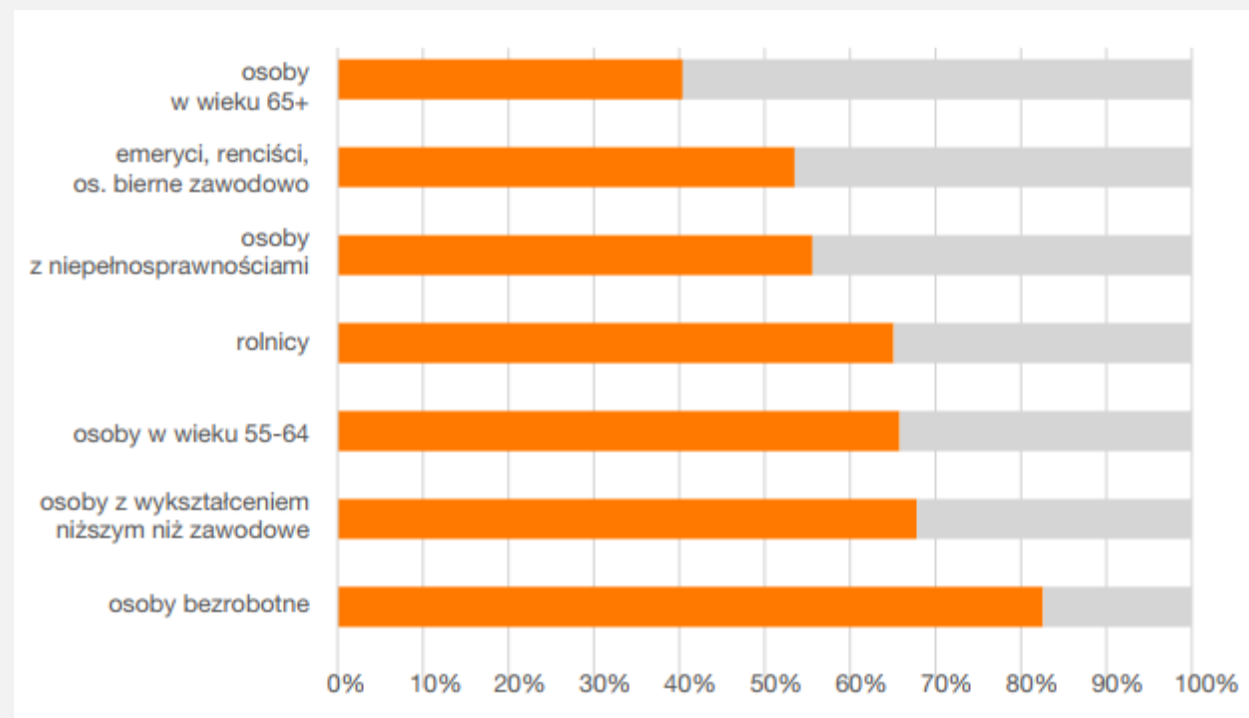
Wykluczenie społeczno-cyfrowe to zjawisko trwałe, strukturalnego ograniczenia szans życiowych jednostek oraz społeczności lokalnych w wyniku nakładania się na siebie i wzajemnego wzmocnienia niekorzystnych uwarunkowań społecznych i ekonomicznych oraz deficytów związanych z możliwością korzystania z usług cyfrowych.

Na czym polega problem (w Polsce)?

- Wykluczenie definiuje się zwykle przez pryzmat dostępu do usług.
- To nie najistotniejszy problem w Polsce. Internet w domu ma ponad 90% gospodarstw domowych. W 2023 dostęp >100Mb/s ma 2/3 gosp. dom. Ale...
- U progu pandemii, dostępu do internetu nie miało 25% najmniej zamożnych gospodarstw domowych.
- Znacznie większym wyzwaniem jest jednak:
 - świadomość korzyści - skłonność do korzystania
 - jakość usług (bardzo zróżnicowana, zła na wsi),
 - kompetencje cyfrowe, motywacje / sposób korzystania.

Korzystający z internetu w Polsce u progu Pandemii COVID

Źródło: GUS (2021)

- Problemem jest nie tylko wykluczenie, ale też... włączenie „bez trzymanki”.

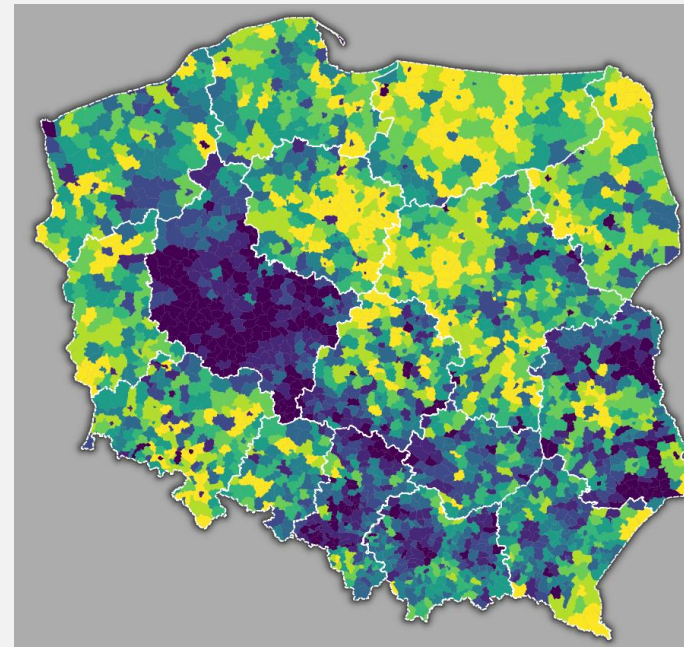
Na czym polega problem (w Polsce)?

”

Po wybuchu pandemii COVID-19, dostęp do cyfrowej komunikacji i zdolność do wykorzystania potencjału nowych technologii stała się już nie jednym z czynników determinujących jakość naszego życia, ale być może czynnikiem podstawowym, decydującym nie o „szansach życiowych”, ale całkiem dosłownie – o szansach na przeżycie.

Źródło: Wykluczenie społeczno-cyfrowe w Polsce

Indeks wykluczenia cyfrowego

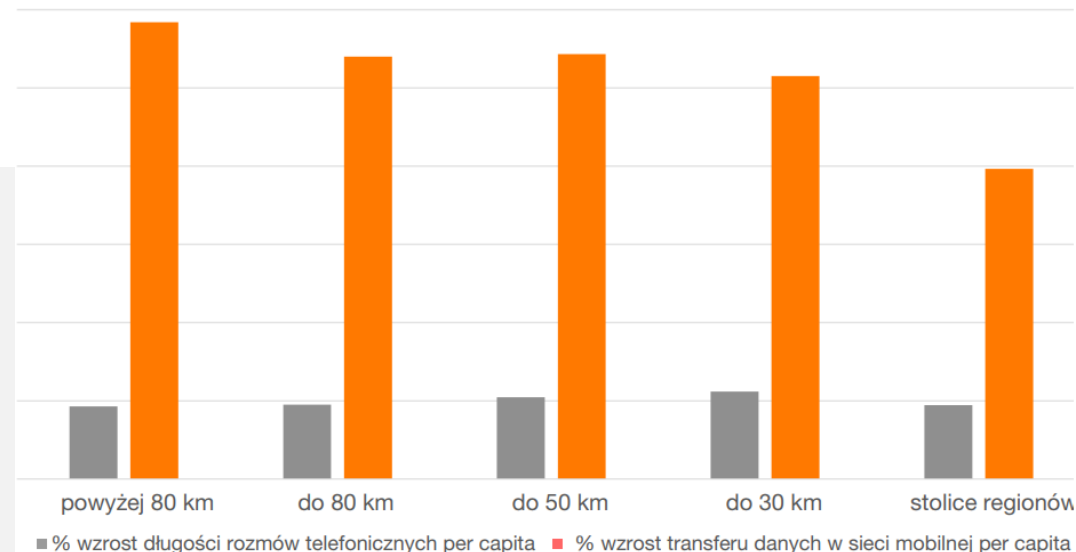

źródło: Stocznia dla OPL (2023)

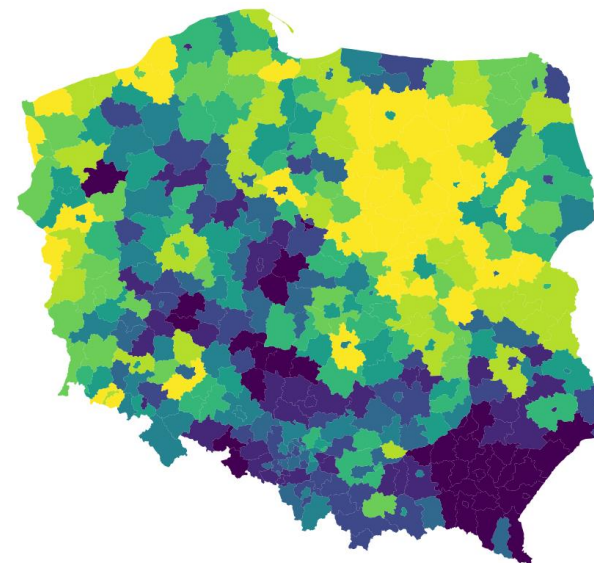
Krajobraz po pandemii...

- Gwałtowne zanurzenie w cyfrowy świat:
 - skokowy wzrost intensywności korzystania z usług cyfrowych
 - 50% internautów 1-szy raz skorzystało z wizyty lekarskiej online,
 - ¼ nauczyła się uczestniczyć w spotkaniach / wydarzeniach online
 - 20% po raz pierwszy skorzystało z kultury on-line
- ...ale przy tym stabilnie niski poziom kompetencji cyfrowych:
 - ~ 60% Polaków nie ma nawet podstawowych kompetencji cyfrowych.
- Internet trafił na wieś...
- ...ale wzrosły terytorialne nierówności w jego jakości i intensywności korzystania:
 - Choć pod względem zasięgu VHCN jesteśmy w okolicach średniej EU (71%), to na wsi taki dostęp ma tylko 33% gosp. dom. (UE = 45%)
 - W pandemii skokowy wzrost nierówności przestrzennych w transferze danych (zarówno w sieci mobilnej, jak i światłowodowej).
- Przyspieszona „szkoła cyfryzacji”, pozostawiająca „słabszych” na zakrętach.
- Nowe patologiczne zjawiska.

Wzrost wykorzystania usług mobilnych per capita 2021/2019 (OPL) a lokalizacja

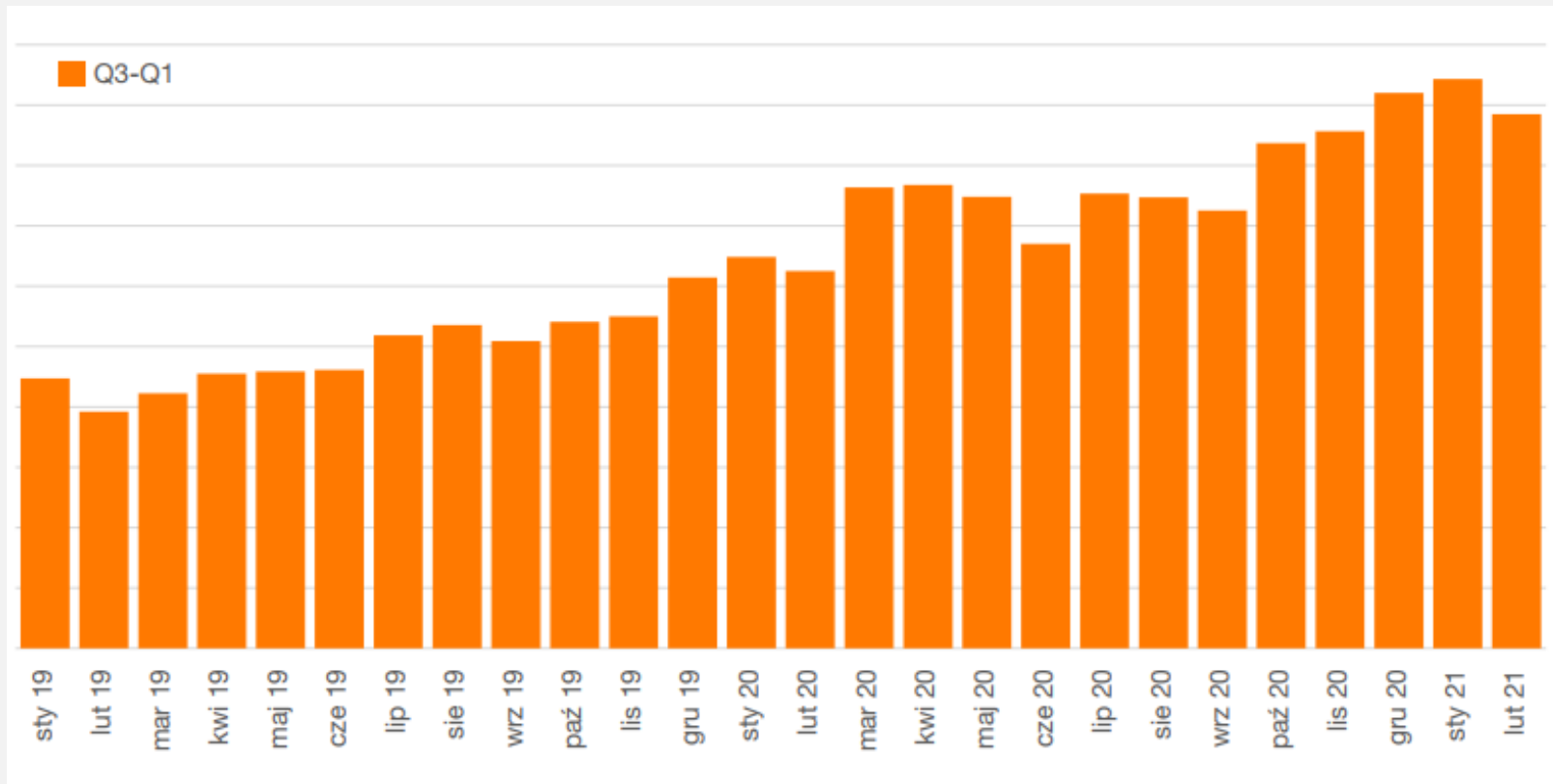
Wzrost transferu danych mobilnych per capita 2021/2019 (OPL)

Krajobraz po pandemii...

Nierówności terytorialne w wielkości transferu w sieci mobilnej per capita w sieci OPL

Nowe technologie jako remedium na nowe technologie

Jak nowe technologie wyrównują szanse?

- szerszy dostęp do edukacji...
- dostęp do informacji...
- zdalna praca...
- nowe zawody...
- innowacje...
- nowy kanał aktywności...
- nowe możliwości...

Jak nowe technologie pogłębiają nierówności?

- ...zależny od kapitału kulturowego
- ...o ile potrafisz ją ocenić i jej użyć
- ...zwłaszcza dla „cyfrowej elity”
- ...i automatyzacja
- ...i izolacja
- ...dla już aktywnych
- ...nowe zagrożenia

Dziękuję!

kontakt: jherbst@stocznia.org.pl

